

MINISTER EDUKACJI NARODOWEJ

DZSE-2-EZ-S-043-02/12

Warszawa 2012-04-20

Pani
Irena Lipowicz
Rzecznik Praw Obywatelskich
Rzeczypospolita Polska

BIURO RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH	
WPL.	2012-04-23
ZAL.	NR 1468262

Szanowna Pani Minister,

odpowiadając na pismo z dnia 2 kwietnia 2012 r. nr DWM-3-AP-060-44/12 w sprawie zastrzeżeń, pracowników Biura Rzecznika Praw Obywatelskich dotyczących stosowanych kar względem wychowanków młodzieżowych ośrodków wychowawczych, uprzejmie informuję.

Młodzieżowe ośrodki wychowawcze funkcjonują na podstawie ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.). Zgodnie z art. 2 pkt 5 ww. ustawy, system oświaty obejmuje młodzieżowe ośrodki wychowawcze, które są prowadzone dla dzieci i młodzieży niedostosowanych społecznie wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki, metod pracy, wychowania i resocjalizacji jako placówki resocjalizacyjno-wychowawcze, a dla dzieci i młodzieży z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim jako resocjalizacyjno-rewalidacyjne.

Nieletni kierowani są do młodzieżowych ośrodków wychowawczych na podstawie postanowienia sądu rodzinnego, który orzeka wobec nich środek wychowawczy w postaci umieszczenia w placówce takiego typu.

Kierowanie wychowanków do młodzieżowych ośrodków wychowawczych odbywa się na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 grudnia 2011 r. w sprawie szczegółowych zasad kierowania, przyjmowania, przenoszenia, zwalniania i pobytu nieletnich w młodzieżowym ośrodku wychowawczym (Dz. U. Nr 296, poz. 1755) za pomocą ogólnopolskiego systemu kierowania nieletnich, prowadzonego przez Ośrodek Rozwoju Edukacji w Warszawie, który ma charakter centralny dla całego kraju.

Kształcenie, wychowanie i opieka nad wychowankami w tych placówkach organizowana jest na podstawie przepisów rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 listopada 2010 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie w specjalnych przedszkolach, szkołach i oddziałach oraz ośrodkach (Dz. U. Nr 228 poz. 1489).

Sprawy dotyczące zadań realizowanych w młodzieżowych ośrodkach wychowawczych określa ich statut. Zagadnienia te zostały uregulowane w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 marca 2005 r. w sprawie ramowych statutów placówek publicznych (Dz. U. Nr 52 poz. 466). Załącznik nr 3 do wyżej cytowanego rozporządzenia określa ramy statutu młodzieżowego ośrodka wychowawczego, który zawiera m.in. szczegółowe cele i zadania ośrodka, sposób wykonywania tych zadań (uwzględniając m.in. zadania profilaktyczno - wychowawcze, edukacyjne, terapeutyczne, resocjalizacyjne, w tym wynikające z indywidualnych programów pracy z wychowankami). Ponadto w statucie młodzieżowego ośrodka wychowawczego określa się formy współpracy ośrodka z rodzicami (prawnymi opiekunami) wychowanków, instytucjami, środowiskiem lokalnym, jak również warunki pobytu, prawa i obowiązki wychowanków, w tym wynikające z indywidualnych programów pracy z wychowankami. Statut określa także tryb składania skarg w przypadku naruszenia praw wychowanka, rodzaje nagród i kar stosowanych wobec wychowanków oraz tryb odwoływania się od kary.

Do młodzieżowego ośrodka wskazanego przez Ośrodek Rozwoju Edukacji w Warszawie, nieletni doprowadzani są najczęściej przez rodziców lub prawnych opiekunów. W uzasadnionych przypadkach doprowadzenie nieletniego sąd może zlecić Policji na podstawie art. 41 § 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. Nr 98, poz. 1070, z późn. zm.).

W związku z powyższym, odnosząc się do przedstawionego przez Panią Minister stanowiska, dotyczącego niewłaściwych kar stosowanych względem wychowanków przebywających w młodzieżowych ośrodkach wychowawczych, które ograniczają wolność osobistą wychowanków (chronioną art. 41 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, zgodnie z którym każda regulacja dotycząca wolności osobistej musi mieć wyraźne umocowanie ustawowe), zdaniem Ministerstwa Edukacji Narodowej nie ma zastosowania w przypadku wychowanków tych placówek oświatowych.

Młodzieżowe ośrodki wychowawcze funkcjonują na podstawie ustawy o systemie oświaty i są placówkami otwartymi, do których trafiają nieletni wychowankowie z uwagi na niedostosowanie społeczne oraz problemy z adaptacją społeczną. W młodzieżowych ośrodkach wychowawczych funkcjonują szkoły, w których wychowankowie realizują obowiązek szkolny

i obowiązek nauki. W ośrodkach wychowankowie otrzymują specjalistyczne wsparcie uczestnicząc w różnych zajęciach o charakterze resocjalizacyjnym. Placówki te zatrudniają nauczycieli i wychowawców, posiadających kwalifikacje do pracy z tą młodzieżą.

Ponadto zgodnie z § 21 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 maja 2011 r. w sprawie rodzajów i szczegółowych zasad działania placówek publicznych, warunków pobytu dzieci i młodzieży w tych placówkach oraz wysokości i zasad odpłatności wnoszonej przez rodziców za pobyt ich dzieci w tych placówkach (Dz. U. Nr 109, poz. 631), młodzieżowe ośrodki wychowawcze współpracują ze szkołami ogólnodostępnymi w zakresie diagnozowania i rozwiązywania problemów dydaktyczno - wychowawczych uczniów niedostosowanych społecznie lub zagrożonych niedostosowaniem społecznym, uczęszczających do tych szkół.

Ośrodki te stanowią, w systemie oświaty, charakterystyczną grupę placówek, mają bowiem na celu umożliwienie wychowankom socjalizacji i jak najszybszego powrotu do środowiska rodzinnego i społeczności lokalnej.

W związku z powyższym w przypadku tych placówek, regulowanie spraw dotyczących organizacji i funkcjonowania młodzieżowych ośrodków wychowawczych, w tym stosowanych kar i nagród w poszczególnych ośrodkach, odbywa się na poziomie statutu placówki, zgodnie z cytowanym wyżej rozporządzeniem z dnia 7 marca 2005 r.

Podzielam pogląd Pani Minister, że istotnie, kary nie mogą naruszać godności wychowanków przebywających w młodzieżowych ośrodkach wychowawczych.

W związku z powyższym Ministerstwo Edukacji Narodowej zwróci się do kuratorów oświaty z prośbą o zajęcie się, w trybie nadzoru pedagogicznego, podnoszonym przez Panią Minister problemem.

Z poważaniem

Z upoważnienia
MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ

Jacek Sławecki
SEKRETARZ STANU